

برنامه راهبردی رشته طب کار

مقدمه و تعریف رشته:

رشته تخصصی طب کار از رشته‌های تخصصی بالینی پزشکی است که هدف کلی آن حفظ و ارتقای سلامت جسمی، روانی و اجتماعی نیروی کار می‌باشد. متخصصین این رشته اثرات متقابل کار، محیط و سلامت را بر یکدیگر بررسی کرده و به شناسایی، ارزیابی، کنترل و پیشگیری، مدیریت و درمان بیماریها و آسیبهای ناشی از کار در شاغلین و عوارض ناشی از مواجهه با عوامل زیان آور محیطی می‌پردازند. این رشته ۱۳ سال پیش راه‌اندازی شده و تا سال ۱۳۸۵ یک دانشگاه (دانشگاه علوم پزشکی تهران)، مجری تربیت متخصص در کشور بوده و از سال ۱۳۸۵ دانشگاههای علوم پزشکی شهید صدوقی یزد و ایران نیز به گروههای آموزشی تربیت دستیار طب کار اضافه شده‌اند که از مهرماه ۱۳۸۶ اقدام به جذب دستیار خواهند نمود. در حال حاضر حدود ۸۰ متخصص طب کار در کشور در حال فعالیت هستند.

تحلیل وضعیت موجود:

نقاط قوت:

- وجود نگرش مثبت به پیشرفتهای علمی و آموزشی و پژوهشی در متخصصان این رشته
- وجود اساتید توانمند، متعهد و بالانگیزه در مراکز دانشگاهی کشور

نقاط ضعف:

- تعداد ناکافی نیروی متخصص
- تعداد ناکافی دانشگاههای تربیت‌کننده دستیار
- توزیع نامناسب نیروی متخصص در دانشگاهها و شهرهای کشور
- عدم وجود دستورالعملهای کشوری مناسب برای فعالیت متخصصان
- عدم وجود برنامه آموزشی (کوریکولوم) مدون
- درآمدهای اقتصادی نامناسب با فعالیت برای اساتید، دستیاران و متخصصان این رشته
- ناکافی بودن دسترسی به محیط آموزش عملی در صنعت
- ناکافی بودن شرایط و امکانات پژوهشی
- ارائه خدمات سلامت شاغلین در قالب شرکت
- ورود پزشکان عمومی در حیطه خدمات تخصصی طب کار
- عدم وجود سیستم مشخص تعریف شده برای شناسایی، ثبت، گزارش‌دهی و درمان بیماریهای ناشی از کار
- عدم وجود سیستم تعریف‌شده ارجاع در معاینات شغلی
- ارتباط ضعیف و همکاری ناکافی معاونتهای بهداشتی و مراکز بهداشت با گروههای آموزشی و متخصصان طب کار

فرصتها:

- دیدگاه مثبت اهداف و دورنمای برنامه بیست ساله جمهوری اسلامی ایران برای توسعه علمی بلندمدت
- تصمیم دولت و وزارت بهداشت جهت اجرای سیستم ارجاع
- تلاش دانشگاهها جهت راهاندازی گروه آموزشی طب کار و تربیت دستیار
- واگذاری برنامه ریزی و سیاست گذاری راهبردی رشته های تخصصی به متخصصان مربوطه

تهدیدها:

- سرانه پایین بهداشت و درمان در کشور
- عدم وجود اطلاعات کافی در مورد وضعیت سلامت شاغلین کشور
- عدم وجود نظارت صحیح و کافی بر کیفیت خدمات طب کار
- عدم ثبات سیاستهای وزارت بهداشت و دفتر سلامت محیط و کار در مورد نحوه ارائه خدمات طب کار
- شفاف نبودن جایگاه متخصصان طب کار در نظام بهداشت و درمان
- عدم تناسب تعرفه های پزشکی برای خدمات تخصصی طب کار

رسالت

- ۱- حفظ و ارتقاء همه جانبه سلامت در کلیه شاغلین
- ۲- بهبود و ارتقاء مستمر کیفیت خدمات تخصصی طب کار
- ۳- ارائه خدمات پیشگیرانه و درمانی موثر و کارآمد برای کلیه شاغلین
- ۴- نظارت بر محتوا و کیفیت اجرای برنامه ها و آئین نامه های مرتبط با سلامت شغلی
- ۵- ارتقاء و حمایت از بهداشت و سلامت کلیه شاغلین از طریق انجام آموزش و مشاوره
- ۶- انجام پژوهش، برنامه ریزی و ارزشیابی به عنوان مبنایی برای اجرا و اصلاح برنامه ها و سیاستهای طب کار
- ۷- تربیت متخصص طب کار توانمند و متناسب با نیازهای کشور
- ۷- ارتقاء مداوم دانش نظری و مهارتهای عملی دستیاران طب کار

دورنما

ما بر آنیم در راستای ارتقای همه جانبه سلامت کلیه شاغلین کشور با تربیت متخصص طب کار توانمند، متعهد و جامع نگر در زمینه های آموزش، نوآوری، خدمات رسانی و فعالیتهای حرفه ای در سطح منطقه شاخص باشیم.

ارزشها

- ۱- حفظ و ارتقاء مستمر و همه جانبه سلامت کلیه شاغلین
- ۲- برنامه ریزی و تدوین کاربردی اصول، استانداردها و الزامات طب کار منطبق با موازین علمی و تخصصی

۳- ارائه خدمات و فعالیت های تخصصی طب کار به کلیه شاغلین با بهترین کیفیت و مطابق الزامات و استانداردها

۴- رعایت اخلاق حرفه‌ای

۵- نوآوری و خلاقیت در زمینه‌های کاری

اهداف

هدف ۱: بازنگری اهداف و تدوین برنامه آموزشی دستیاران طب کار

ردیف	شرح فعالیت / اقدام	زمان اجرا
۱	تشکیل کمیته بازنگری و تدوین برنامه آموزشی رشته تخصصی طب کار	۱۳۸۶/۵/۱
۲	تعیین و تبیین انتظارات سیستم بهداشتی درمانی و آموزشی از متخصص طب کار	۱۳۸۶/۸/۱
۳	بازنگری برنامه آموزشی موجود، بررسی نقاط قوت و ضعف	۱۳۸۶/۹/۱
۴	تدوین برنامه جدید	۱۳۸۶/۱۰/۱
۵	نظرخواهی از دانشگاه‌های دارای گروه آموزشی طب کار	۱۳۸۶/۱۱/۱
۶	اعمال تغییرات و ارائه برنامه آموزشی طب کار به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی	۱۳۸۶/۱۲/۱

هدف ۲: سازماندهی وضعیت آموزشی و ایجاد شرایط مطلوب برای آموزش دستیاران طب کار و ایجاد تحول در روشهای پذیرش، آموزش و سنجش دستیاران طب کار

ردیف	شرح فعالیت / اقدام	زمان اجرا
۱	تجدید نظر و ارتقای شاخصهای انتخاب و ارزیابی اعضای هیئت علمی	۱۳۸۶/۸/۱
۲	تعیین شرح وظایف اعضای هیئت علمی رشته طب کار	۱۳۸۶/۱۰/۱
۳	طراحی برنامه‌های توانمندسازی اساتید در برنامه‌های آموزشی	۱۳۸۶/۱۱/۱
۴	بررسی و ارائه راهکارهایی جهت افزایش نقش دانشگاهها در پذیرش دستیار	۱۳۸۶/۱۲/۱
۵	بررسی و ارائه راهکارهایی جهت بهبود شرایط کاری فارغ‌التحصیلان طب کار	۱۳۸۷/۲/۱
۶	بررسی و تعیین تجهیزات موردنیاز برای آموزش دستیاران طب کار	۱۳۸۷/۳/۱
۷	ارزیابی و ارائه راهکارهایی جهت ارتقای روشهای آموزش دستیاران	۱۳۸۷/۴/۱
۸	ارزیابی و ارائه راهکارهایی برای ارتقای نحوه سنجش دستیاران	۱۳۸۷/۶/۱

هدف ۳: تعمیم و توسعه آموزش

ردیف	شرح فعالیت / اقدام	زمان اجرا
۱	اجرای برنامه‌های آموزش مداوم برای متخصصان طب کار	
۲	افزایش توانمندی متخصصان طب کار غیردانشگاهی با تأکید بر	

	استانداردهای آموزش	
۳	تألیف و تدوین کتب، جزوات و راهنماهای آموزشی توسط انجمن علمی طب کار، دفتر سلامت محیط و کار، اعضای هیئت علمی و سایر متخصصان طب کار	

هدف ۴: تعیین جایگاه شغلی مناسب برای متخصصان طب کار در سیستم بهداشتی درمانی کشور

ردیف	شرح فعالیت / اقدام	زمان اجرا
۱	تشکیل کمیته‌ای متشکل از نمایندگان کمیته راهبردی، دفتر سلامت محیط و کار، و انجمن علمی طب کار	۱۳۸۶/۶/۱
۲	تعیین وضعیت و جایگاه کنونی متخصصان طب کار	۱۳۸۶/۷/۱
۳	مشخص کردن شرح وظایف متخصصان طب کار در رابطه با پزشکان عمومی	۱۳۸۶/۹/۱
۴	مشخص کردن شرح وظایف متخصصان طب کار در رابطه با سایر متخصصان	۱۳۸۶/۱۰/۱
۵	تعیین جایگاه متخصصان طب کار در سیستم بهداشت و درمان	۱۳۸۶/۱۲/۱
۶	معادل‌سازی تعرفه‌های معاینات تخصصی طب کار با سایر رشته‌های تخصصی	۱۳۸۶/۶/۱

هدف ۵: انجام پژوهش‌های مرتبط با سلامت شاغلین در راستای گسترش مرزهای دانش و ارتقای سطح

سلامت شاغلین

ردیف	شرح فعالیت / اقدام	زمان اجرا
۱	تشکیل کمیته مشترکی متشکل از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، نماینده دفتر سلامت محیط و کار وزارت بهداشت و اعضای منتخب انجمن علمی طب کار ایران جهت تعیین اولویت‌های پژوهش در زمینه طب کار و سلامت شغلی در کشور.	۱۳۸۶/۶/۱
۲	طراحی، هدایت و انجام طرح‌های تحقیقاتی توسط دانشگاه‌ها و وزارت بهداشت منطبق با اولویت‌های تعیین شده.	۱۳۸۶/۱۰/۱
۳	جلب حمایت و همکاری (مالی و اجرایی) بخش صنعت برای انجام تحقیق و پژوهش.	۱۳۸۶/۱۰/۱

هدف ۶: برآورد نیاز به متخصص طب کار در کشور و تعیین تعداد گروه‌های آموزشی و تعداد پذیرش دستیار

طب کار

ردیف	شرح فعالیت / اقدام	زمان اجرا
۱	بررسی تعداد نیروی شاغل به نسبت کل جمعیت	۱۳۸۶/۷/۱

۱۳۸۶/۸/۱	برآورد تعداد نیروی شاغل در بخشهای صنعت، خدمات، اداری و مشاغل ویژه	۲
۱۳۸۶/۹/۱	برآورد تعداد متخصص طب کار، گروه آموزشی طب کار و دستیار پذیرفته شده در حال حاضر	۳
۱۳۸۶/۱۰/۱	تعیین سرانۀ متخصص طب کار به نیروی شاغل در کشورهای مختلف	۴
۱۳۸۶/۱۱/۱	تعیین تعداد متخصص طب کار مورد نیاز در کشور	۵
۱۳۸۶/۱۱/۱	تعیین تعداد گروههای آموزشی دانشگاهی مورد نیاز برای تربیت دستیار	۶
۱۳۸۶/۷/۱	تعیین حداقل ویژگیهای مورد نیاز برای گروههای آموزشی دانشگاهها	۷
۱۳۸۶/۱۱/۱	تعیین تعداد دستیار قابل پذیرش در هر دانشگاه	۸

هدف ۷: ارتقای ارزشهای حرفه‌ای و بهبود خدمت‌رسانی متخصصان طب کار

ردیف	شرح فعالیت / اقدام	زمان اجرا
۱	تعیین استانداردهای مناسب جهت خدمت‌رسانی	۱۳۸۶/۸/۱
۲	پیشنهاد اجرایی جهت راه‌اندازی سیستم تشویق و معرفی متخصصان طب کار برگزیده کشور	۱۳۸۶/۸/۱

هدف ۸: توسعه روابط کشوری، منطقه‌ای و بین‌المللی جهت ارتقای سطح آموزش، پژوهش و درمان.

ردیف	شرح فعالیت / اقدام	زمان اجرا
۱	شناسایی و ارزیابی توانمندی مراکز آموزشی طب کار در منطقه	۱۳۸۶/۹/۱
۲	شناسایی و ارزیابی توانمندی مراکز آموزشی طب کار در سایر مناطق جهان	۱۳۸۶/۱۱/۱
۳	معرفی برنامه آموزش دستکاری و توانمندیهای گروههای آموزشی طب کار به زبان انگلیسی	۱۳۸۷/۳/۱
۴	پژوهش جهت پیدا کردن شرایط اعتباربخشی مدارک تخصصی طب کار در سطح بین‌المللی	۱۳۸۷/۵/۱